

DEMOKRACIJA

Je denar res sveta vladar?

Za predvolilno kampanjo so vse politične stranke porabile skoraj 700 milijonov tolarjev. Največ ga je porabila Liberalna demokracija Slovenije – kar dvakrat več, kot ga je zbrala pred volitvami, in je tudi na tem področju ena večjih porazenk.

Znamena, ki so jih morilci odvzeli žrtvam povojnih pobojev v Kočevskem rogu. Našli so jih pred kratkim.

Sorodniki umorjenih zahtevajo pravico

9 771408 049069

POLITIKA
Težave
predsednika
združene liste

SLOVENIJA
Vprašljivo
čaščenje
nekega mita

TUJINA
George Bush
bo še štiri leta
prvi človek ZDA

Križci, ki jih je skupina raziskovalcev izkopala pri grobišču Macesnava gorica v Kočevskem rogu septembra letos. Najdbe so potrdile, da so bili tam pobiti Slovenci.

1. del

Foto: Pavel Jamnik

Skupina pobudnikov s prvo podpisano Elizabeto Dolenc je na Ustavno sodišče RS vložila ustavno pobudo za začetek postopka za presojo ustavnosti dveh t. i. vojnih zakonov, zakona o žrtvah vojnega nasilja in zakona o popravni krivic, s predlogom za razpis javne obravnave. Predstavili jo bomo v treh delih.

Sorodniki zahtevajo pravico

Člani študijskega krožka Moč preživetja so žrtve vojnega in revolucionarnega nasilja. O tem, kako so izgubili starše, so slovenski javnosti pričali v odmevnem dokumentarcu Zamolčani – moč preživetja avtorja Jožeta Možine, ki je doživel najvišja priznanja strokovne kritike in občinstva.

Po napadu borčevske organizacije na oddajo so povabili na sestanek tudi predsednika zveze borcev Janeza Stanovnika, ki je po ustni predstavitvi in predložitvi dokumentov v korespondenci s člani krožka in tudi javno izrazil prepričanje, da je šlo pri takih ubojih za zločine.

Še vedno pa sorodniki ljudi, ki jih je med drugo svetovno vojno in do 15. maja 1945 pobilo partizansko gibanje, niso izenačeni pred zakonom z drugimi žrtvami vojnega in revolucionarnega nasilja. Slovenska država nas ne prizna ne po zakonu o žrtvah vojnega nasilja ne po zakonu o popravni krivic. Njihovim staršem je bilo vzeto življenje in čast, njim pa v mnogih primerih ni bilo dovoljeno niti to, da jih položijo v družinske grobove, niti niso smeli

braniti njihove in svoje časti in resnice. Kot sirotam partijsko zaznamovanih mrtvih so jim zaplenili premoženje, jim odrekli podpore, stipendije, napredovanja v službah, bili so žaljeni in zasramovani. Zato so se v krožku odločili za ustavno pobudo.

Upajo, da bo ustavno sodišče zmoglo dovolj moči, da bo do naslednjega leta, ko bo poteklo šestdeset let od konca druge svetovne vojne in za-

četka komunističnega totalitarizma v Sloveniji, zmoglo toliko moči, da bo s suverene slovenske države odstranilo madež, ki ga nosi, ker ohranja najhujšo obliko partijskega rasizma, ki je usodno zaznamoval naša življenja.

Pravni interes

Pobudniki so svoj pravni interes za dopolnitev obeh t. i. vojnih zakonov obrazložili z naslednjimi podatki:

Marija Logar, rojena Zavasnik, polaga posmrtno ostanke staršev Ane in Franca Zavasnika v "trugco"; Okrog v Tuhinjski dolini, 5. novembra 2003.

1. Pobudnica Elizabeta Dolenc, rojena Polak, sem hči Jožeta Polaka, (roj. 19. avgusta 1897 v Gorjah) in Katarine Polak (roj. 1. maja 1900 na Brezjah). Očeta Jožeta so partizani ubili 14. januarja 1944. Ko je izginil, ga je mama Katarina s hčerkama šla iskat proti Mezaklji. Prisle smo v partizansko taborišče. Naju so ločili od matere, češ da jo morajo še nekaj vprašati. Mater so 18. januarja 1944 ubili, naju pa poslali v Cerkljo, kjer so naju dali k nekemu kmetu. V zadnji ofenzivi so naju zajele okupatorske enote. Aprila 1945 sva prišli do Kranja, nato pa do materinih sorodnikov na Brezje. Po vojni so nama v postopku, v katerem so najprej skušali zapleniti hišo očetu, ko so ugotovili, da je materina last, pa so napisali še lažne obtožbe zoper njo, zaplenili hišo, da sva jo morali nato odkupiti.

2. Pobudnica Marija Logar, roj. Zavasnik, iz Zgornjega Tuhinja sem hči Ane Zavasnik (roj. 24. aprila 1904 na Štefanji Gori) in Franca Zavasnika (roj. 26. avgusta 1910 v Zgornjem Tuhinju). Nosečo mater in očeta so 7. aprila 1945 ubili pri-

padniki partizanske enote. Čeprav sem vedela za grob, sem prekop nju-nih posmrtnih ostankov v družinski grob opravila šele leta 2004.

3. Pobudnik Viktor Velikonja sem sin Viktorja Velikonje (roj. 13. aprila 1911 v Bitnjah) in Fani Velikonje (roj. 11. januarja 1908 v Grosupljem) iz Stražišča. Spomladi 1943 so partizani najprej streljali na očeta in ga ranili. Potem so vprič mene 22. junija 1943 ustrelili mater. Oče se je pred koncem vojne vrnil iz Nemčije, se javil partizanskim oblastem in izginil. Oče je priznan kot žrtev povojnega poboja.

4. Pobudnica Cecilija Arh, roj. Ravnik, sem hči matere Marije (roj. 14. avgusta 1905 na Ravnah). Očim Jože Gašperin (roj. 20. marca 1904 v Bohinjski Bistrici) je spomladi 1943 dezertiral od partizanov in šel delat na Korosko. Da bi ga lahko aretirali, so partizani ugrabili mamo Marijo kot talko. Zahtevali so, naj se očim vrne domov. Mamo Marijo so partizani ubili pred 28. julijem 1943. Ko se je nato vrnil še očim Jože, so 15. avgusta 1943 ubili še njega.

5. Pobudnica Nada Pitz, rojena Titan, sem hči Janeza Titana (roj. 2. oktobra 1911 v Krogu pri Murski Soboti). Oče Janez Titan je bil pred vojno nekaj časa eden vodilnih slovenskih komunistov. Leta 1940 se je javno odrekal komunizma in se opredelil za krščanski socializem. Očeta so partizani ubili 17. aprila 1945. Že več kot 20 let iščem očetov grob. Po vojni so nam zaplenili opekarno.

6. Pobudnik Marjan Šolar z Bleda in pobudnica Magdalena Andoljšek, rojena Šolar, sva sin in hči Franca Šolarja (roj. 27. septembra 1896 na Bledu). Očeta so partizani ubili decembra 1943. Po večletnem iskanju sem 11. septembra 2002 našel očetove posmrtno ostanke. Po identifikaciji z analizo DNK smo očeta pokopali v družinskem grobu.

7. Pobudnik Maksimilijan Šimenc sem sin Maksimilijana Šimenc st. (roj. 28. septembra 1900 v Vrhpoljah). Očeta so partizani ubili 29. septembra 1942. Oče je bil socialist. Prostovoljno je šel v partizane, star več kot 40 let. Očetove posmrtno ostanke sem prekopal in pokopal v družinski grob leta 1973.

8. Pobudnica Jožica Jeza, rojena Kastigar, sem hči Leopolda Kastigarja (roj. 18. oktobra 1909 v Šentvidu pri Stični). V družini je bilo pet otrok. Očeta so partizani ubili decembra 1943. Takrat je bila mati noseča. Očetovo truplo smo našli že leta 1944 in ga pokopali v družinski grob.

9. Pobudnik Ivan Podobnik sem sin Ivana Podobnika st. (roj. 22. junija 1888 na Vrsniku). Očeta so partizani ubili konec avgusta 1944 pred domačo hišo. Pokopan je v družinskem grobu. V družini je bilo 12 otrok, mati nam je umrla že pred vojno.

10. Pobudnica Ivanka Pavlovič, roj. Medja, sem hči Antona Medje (roj. 2. julija 1915 na Koprivniku). Očeta so partizani ubili 28. februarja 1943. Očetove posmrtno ostanke so našli že med vojno in je pokopan v družinskem grobu.

11. Pobudnik Maksimilijan Hancič sem sin Magdalene Hancič (roj. 17. julija 1898 v Gradišču) in nečak materine sestre Lucije Klemen (roj. 8. decembra 1894). 15. maja 1942 so ju ubili partizani. Pokopani sta v družinskem grobu.

12. Pobudnica Florjana Potočnik, roj. Uhl, sem vnukinja Pavla Klemenca (roj. 14. junija 1891 v Črnomlju) in nečakinja Dušana Klemenca, ki so ju 14. novembra 1943 ubili partizani. Po vojni so družini zaplenili premoženje.

13. Pobudnik Just Ivanovič sem sin pok. Ivana Ivanoviča (r. 21. junija 1894 v Brezovici pri Materiji). Očeta so partizani odpeljali na zaslišanje (v Brkine) trikrat, zadnjič prve dni meseca marca leta 1944. Tedaj je za njim izginila vsaka sled. Kraj in datum njegove smrti sta še danes nepoznana. Poznana pa je to, da je bil Ivan velik narodnjak, samaritan, organizator, da je bilo "njegovo" premoženje (dejansko last njegove matere) leta 1946 zaplenjeno in kmalu zatem njegovima sinovoma tudi vrnjeno, da sta doma ostala dva nepreskrbljena otroka in da gre krivice za smrt pogrešanega iskati med domačimi "borci", kasnejšimi prejemniki partizanske in tudi italijanske pokojnine.

Pobudniki smo oziroma družinski člani – otroci oseb, ki so umrle nasilne smrti v medvojnem času, t. j. od maja 1942 do vključno aprila 1945 (maja

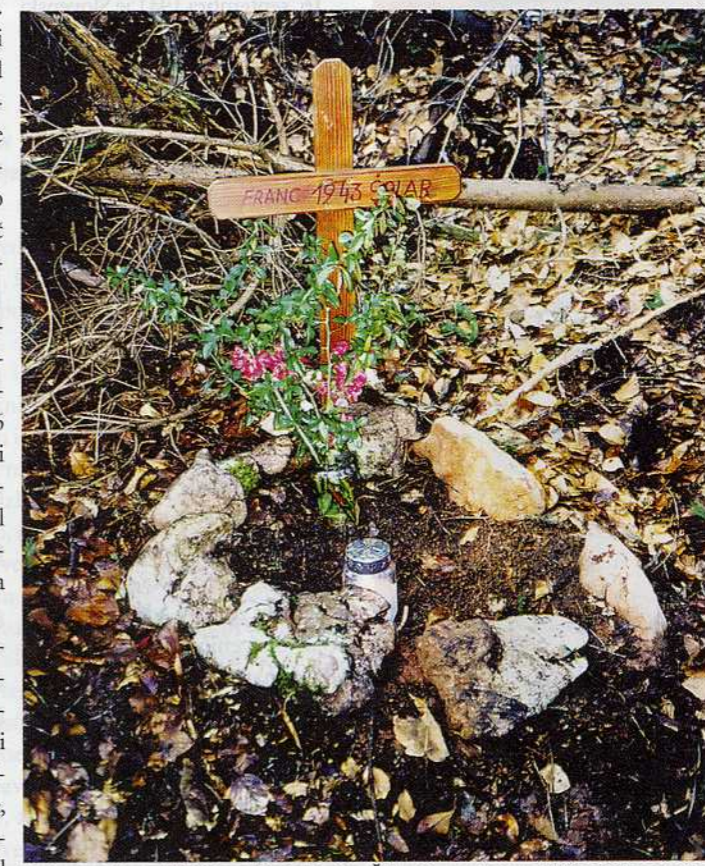
1945 je bil ubit le oče pobudnika Viktorja Velikonje). Nasilno smrt naših oziroma družinskih članov in s tem kršitev njihove najbolj temeljne človekove pravice – pravice do življenja – so neposredno povzročili pripadniki partizanskega gibanja (NOG – Narodnoosvobodilno gibanje; NOB – Narodnoosvobodilna borba, Narodnoosvobodilni boj).

Razlogi za pobudo

Revolucionarni teror. Proces, v katerem so bili pobiti naši najbližji, je revolucionarski projekt Komunistične partije Jugoslavije in pod njenim okriljem delujoče Komunistične partije Slovenije (KPS). Naši starši in stari oče so bili žrtve komunističnega revolucionarnega terorja. Njegove oblike so bile različne, prav tako so različne usode njegovih žrtev, vse pa se zlivajo v enotno, ideološko motivirano zločinsko delovanje.

Zgodovinarica Jera Vodusek Starčič komunistično revolucijo v Sloveniji označuje kot "revolucijo od zgoraj, to je trezen in premišljen prevzem oblasti, narejen po vzoru ureditve v Sovjetski zvezi. Komunistična partija ga je načrtovala in izpeljevala tako, da je postopno prevzemala vse državne, politične in druge ustanove, organizacije, društva bodisi tako, da je vanje postavila svoje kadre, ali pa jih je ukinjala in nadomeščala z njej primernejšimi oblikami. Vendar pa to ni zadostovalo: z novimi političnimi prijemi je prevzemala tudi nadzor nad javnim in zasebnim življenjem ljudi, prevzem sam pa je temeljil na ustrahovanju ljudi, začel se je revolucionarni teror".

Jera Vodusek za Isaacom Deutscherjem povzema, da je bila "zgodba revolucij v Vzhodni Evropi po drugi svetovni vojni zgodba o nizu manevrov, taktike in trikov, ki so se naposled zložili v vzorec revolucije, vsak zase pa so bili samo revolucionarni teror. Pri nas niso prinesli samo obračuna za vsakršno opozicijo ali z lastnimi zavezniki v protifašističnem boju, prinesli so tudi množične fizične likvidacije in zatiranje nacionalnega osvobajanja, h kateremu so Slovenci postopoma korakali že celo stoletje. Zato mogoče ni odveč

Grob v gozdu nad Taležem, kjer je Marjan Šolar 11. septembra 2001 našel posmrtno ostanke svojega očeta Franca.

»spomniti na misel, da človek in človeštvo lahko razumeta in opoštita, pozabiti pa ne smeta”.

Cilj: revolucija

Zloraba prava v partizanskem gibanju. Usode naših najdražjih in tisoče usod, podobnih njihovim, dokazujejo, da se ta komunistični teroristični vzorec v Sloveniji začne razvijati vzporedno s partijskim uzurpiranjem odpora proti okupatorju.

KPS je organizirala partizansko odporniško gibanje proti okupatorju, vendar je bil njen cilj izvedba boljševisitične revolucije. Po sovjetskem vzorcu je KPS prevzela vse vodilne položaje in si zagotovila vsesplošno navzočnost v partizanskih enotah, kjer je uvedla politkomisarski sistem, in organih osvobodilnega gibanja (Osvobodilna fronta, Protifašistična ženska zveza, Delavska enotnost, Zveza slovenske mladine, oblastni organi partizanskega gibanja). Iz vrst ljudi, ki so se izkazali v boju proti okupatorju, je sprejemala nove člane in širila mreže celic in komitejev KPS in Zveze komunistične mladine. Za svoje člane in funkcionarje je organizirala partijske šole in tečaje. O partijskem poslanstvu partizanskega gibanja so pričala tudi številna zunanja znamenja (rdeča peterokraka zvezda, srp in kladivo na pokrivalih, zastavah in praporih, našitkih, petje revolucionarnih pesmi, praznovanje obletnic ruske oktobrske revolucije, ogovarjanje s “ti” in “tovariš”).

KPS je imela popolnoma v svojih rokah tajno politično policijo in propagandni aparat (agitprop). Za našo pobudo pa je najbolj pomemben neusmiljen boj, ki ga je partija vodila proti vsem, ki so nasprotovali njemu revolucionarnemu projektu, oz. proti vsem, tudi domnevnim nasprotnikom vodilne vloge KPS v odporniškem gibanju proti okupatorju. Gre za pravico do ubijanja civilistov, vojnihi ujetnikov in soborcev, ki si jo je v nasprotju z veljavnim jugoslovanskim in mednarodnim pravom podelila KPS.

V boju proti okupatorju in pri svojem pohodu na oblast je Komunistična partija Jugoslavije/Slovenije zagrešila številne vojne zločine in zločine proti človeštvu.

Spominska plošča kot simbolični grob staršema Franciški in Viktorju Velikonji st. Leta 2003, na obletnico matere smrti, jo je postavil sin Viktor ml.

Politični teror

Politični teror je bil eden temeljnih spoznavnih znakov partizanskega gibanja. Tamara Griesser Pečar posebej opozarja na 16. september 1941, ko je Slovenski narodnoosvobodilni odbor, kakor se je ta dan preimenoval Vrhovni plenum OF, sprejel sklepe, “s katerimi so komunisti med drugim utemeljevali zakonitost svoje oblasti”. Vodilnim v partizan-

Spominsko znamenje, ki je kot simbolični grob pritrjeno na smreko na Mežaklji, kjer so partizani januarja 1944 na neznani lokaciji najprej umorili Jožeta Polaka, potem pa še njegovo ženo Katarino.

skem gibanju tedaj “očitno ni šlo (sploh pa ne v prvi vrsti) za odpor proti okupatorju, temveč za to, da postavijo smernice za komunistično revolucijo”. Zato 16. september 1941, ko je Slovenski narodnoosvobodilni odbor (SNOO) “razglasil prepoved delovanja vseh organizacij in odporniških skupin zunaj Osvobodilne fronte /.../, pomeni začetek državljanske vojne in dolga desetletja prikrivane krivde komunistov”.

16. septembra 1941 je Slovenski narodnoosvobodilni odbor sprejel tudi odlok Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora glede zaščite slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitev. S tem sklepom je bila organom partizanskega gibanja podeljena pravica do političnega uboja. Sklep, s katerim si je vodstvo partizanskega gibanja vzelo monopol nad uporom proti okupatorju, in odlok Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora o zaščiti slovenskega naroda in njegovega gibanja za osvoboditev in združitev, s katerim je bil podeljen mandat za prost lov na človeka, je pravno problematiziral Lovro Šturm: “Oba akta, tako sklep SNOO kot zaščitni odlok, sta bila v svojih bistvenih sestavinah že ob svojem nastanku v očitnem nasprotju s splošnimi, od civiliziranih narodov priznanimi pravnimi načeli, ki jih je človeštvo strnilo v kodeks etičnih vrednot in pravil družbenega sožitja. Presoja njune dejanske uporabe v resničnem življenju tako oceno ne samo potrjuje, am-

pak jo še dodatno zaostri. Ključne določitve obeh aktov so bile v nasprotju z deklariranim ciljem uporabljene v skladu s skritim sprevrženim motivom normodajalca. Gre za tipičen primer zlorabe prava.”

Z enako mero lahko presojamo tudi nadaljnje odloke in druge pravne predpise, s katerimi je partizansko gibanje utemeljevalo ubijanje neoboroženih ljudi.

Kršitve domačega in mednarodnega prava

Precejšen del od več kot milijona jugoslovanskih žrtev druge svetovne vojne in revolucije sta povzročili revolucija in državljanska vojna v Jugoslaviji. To dejstvo je bilo v drugi Jugoslaviji prikrivano. Tudi v Sloveniji le počasi odkrivamo vse razsežnosti komunističnega terorja in bratomornega spopada, saj predvsem v vrstah nekdanje partijske elite in njihovih ideoloških dedičev še vedno krčevito branijo zlagane prikaze zgodovine iz časov sistema ohranjanja in razvijanja revolucionarnih izročil.

Tudi partizansko gibanje bi moralo spoštovati zakone Kraljevine Jugoslavije in mednarodno pravo. Potem ko so s sporazumom Tito-Šubašić zavezniki izrekli delno priznanje partizanskemu gibanju kot stranki v vojni, so tudi za partizansko gibanje začele veljati obveznosti mednarodnega prava. Zato sodi predvsem partizansko pobijanje, preganjanje in ropanje civilnega prebivalstva med zločine proti človeštvu in vojne zločine.

Nasilni postopki, ki jih je vodila in preko svojih služb izvajala Komunistična partija Jugoslavije/Slovenije in ki so bili uperjeni proti sleherni opoziciji, so bili kršitve mednarodnega prava. S povsem svojevoljno tolmačenim pojmom kolaboracije in narodne izdaje so tako partizansko gibanje kot povojne komunistične oblasti v Jugoslaviji/Sloveniji obrezpravili cele skupine prebivalstva in jih pobili. Ljudje, ki jih je to nasilje ogrozilo, so imeli pravico do obrambe.

Po drugi svetovni vojni je komunistični režim v Jugoslaviji/Sloveniji preganjal sleherni opozicijo, z brezpravjem je brezkompromisno dosegal cilje revolucije.

Nadaljevanje prihodnjic